

Stiftelsesklagenemnda

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse i sak 2018/0497

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse av klage av 3. juli 2018 fra Stiftelsen Christianssands Børs og Andreas og K Ludvig Endresens Legat på Stiftelsestilsynets vedtak av 19. juni 2018. Saken gjelder Stiftelsestilsynets vedtak om å avslå søknad av 25. april 2018 om sammenslåing av Stiftelsen Christianssands Børs og Andreas og K Ludvig Endresens Legat.

Stiftelsestilsynet har i sitt vedtak avslått styrenes søknad om sammenslåing under henvisning til at stiftelsene ikke har «*i det vesentlige likeartet formål*», jf. stiftelsesloven § 45 annet ledd bokstav b), og at omdanningsvilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd ikke er oppfylt. Stiftelsestilsynet har lagt vekt på at kapitalen i begge stiftelsene er tilstrekkelig til å tilgodese formålene på en rimelig måte.

Spørsmålet i klagesaken er om vilkårene for sammenslåing ved omdanning etter stiftelsesloven § 46 er oppfylt, slik at Stiftelsen Christianssands Børs og Andreas og K Ludvig Endresens Legat kan slås sammen.

1 Stiftelsesklagenemndas kompetanse og sammensetning

Stiftelsesklagenemndas kompetanse er fastsatt i lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven) § 7a. Etter bestemmelsen avgjør Stiftelsesklagenemnda klager på enkeltvedtak fattet av Stiftelsestilsynet i medhold av stiftelsesloven, dekningsloven, arveloven og samvirkeoven, med mindre noe annet følger av særskilt lovbestemmelse.

Stiftelsesklagenemnda har full prøvelsesadgang, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingssåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 34. Klagen er rettidig fremsatt og vilkårene for å behandle klagen er til stede, jf. forvaltningsloven §§ 29 og 32.

Ved Stiftelsesklagenemndas behandling og avgjørelse av klagen deltok leder Hanne Ombudstvedt og medlemmene Caroline D. Ditlev-Simonsen og Henning Sollid.

2 Sakens bakgrunn i hovedtrekk

Stiftelsene saken gjelder er Stiftelsen Christianssands Børs (heretter benevnt som Christianssands Børs) og Andreas og K Ludvig Endresens Legat (heretter benevnt som Endresens Legat).

Christianssands Børs, organisasjonsnummer 971 550 759, ble opprettet i 2003. Egenkapitalen til stiftelsen var kroner 4 838 593 per 31. desember 2017. Stiftelsens formål er oppgitt på følgende måte i dagens vedtekter § 5:

«Stiftelsens formål er å yte bidrag, stipend for høyere utdanning, fortrinnsvis merkantil utdanning. Døtre og sønner av borgere av Kristiansand og nærliggende kommuner bør ha fortrinnsrett.

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

Styret kan også tildele bidrag til kulturelle og næringslivsformål.»

Endresens Legat, organisasjonsnummer 975 965 686, ble opprettet i 1971 av advokat K Ludvig Endresen. Egenkapitalen til stiftelsen var kroner 2 409 435 per 31. desember 2017. Stiftelsens formål er oppgitt på følgende måte i dagens vedtekter punkt IV:

«Avkastningen av legatet skal hvert år, når administrasjonskostnader er betalt, av styret utdeles til en eller flere evnerike og verdige elever som har tatt examen artium ved Kristiansand Katedralskole Gimle, som hjelp til deres videre studier enten i Norge eller i utlandet».

I brev av 25. april 2018 har stiftelsene søkt om Stiftelsestilsynets godkjenning til å slå sammen stiftelsene ved at stiftelsene skal overdra sine eiendeler, rettigheter og forpliktelser som helhet til en ny overtakende stiftelse som skal få navnet Stiftelsen Christianssands Børs Tidligere Endresens legat og Christianssands Børs. Bakgrunnen for søknaden er begrunnet med at stiftelsene anses å ha likt formål og at de ofte får søknader fra samme person. En sammenslåing vil videre etter stiftelsenes oppfatning forenkle tildeling av stipend, gi bedre oversikt over søknader og besparelser på drift. Videre fremholder stiftelsene at de vil få mer oppmerksomhet fra banker, meglerapparat og pressen ved en sammenslåing.

I søknad om sammenslåing fremgår det av forslag til nye vedtekter for den sammenslåtte stiftelsen at § 5 skal lyde:

«Stiftelsens formål er å yte støtte til kompetanseheving.

Enkelt personer som har sin opprinnelse fra og har tatt videregående skole i Kristiansand og omegn kan søke. Også utenbys kandidater som vil satse på en fremtid i regionen kan søke.

Styret kan også tildele bidrag til næringsformål og tiltak som fremmer det lokale næringsliv og kulturliv.»

Stiftelsestilsynet avslo klagers søknad om sammenslåing i vedtak av 19. juni 2018. Vedtaket ble påklaget ved klage datert 3. juli 2018. Utdypende klage ble inngitt ved brev av 29. august 2018.

Stiftelsestilsynet har vurdert klagen, men ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket. Saken ble oversendt Stiftelsesklagenemnda ved brev av 15. november 2018.

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse bygger på de saksdokumenter som nemnda har mottatt innen behandling av klagen.

3 Rettslig grunnlag for vedtaket

Stiftelsestilsynet har i sitt vedtak vist til stiftelsesloven §§ 45 og 46.

Stiftelsesloven § 45 annet ledd bokstav b åpner for omdanning ved sammenslåing av stiftelser med "i det vesentlige likeartet formål". Bestemmelsen lyder:

«I tillegg til endring eller opphevelse av enkeltbestemmelser i den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, eller i stiftelsens vedtekter, kan omdanning blant annet gå ut på:

b) at stiftelsen slås sammen med én eller flere andre stiftelser med i det vesentlige likeartet formål»

Etter § 46 første ledd kan omdanning foretas når en bestemmelse i vedtektene eller den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen:

«a) ikke lar seg etterleve, for eksempel fordi stiftelsens kapital er utilstrekkelig til å tilgodese dens formål på en rimelig måte.

b) er åpenbart unyttig

c) er i strid med hensikten i den disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, for eksempel fordi oppretterens forutsetninger for bestemmelsen har sviktet, eller

d) er åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig»

Etter stiftelsesloven § 46 annet ledd kan omdanning av bestemmelser som ikke gjelder formålet med stiftelsen, og det ellers må antas at det ved opprettelsen ikke er lagt vesentlig vekt på den, skje når bestemmelsen viser seg å være uheldig eller uhensiktsmessig.

4 Stiftelsestilsynets vedtak

Vedtaket av 19. juni 2018 lyder:

«Søknad om sammenslåing av Stiftelsen Christianssanss Børs, org.nr. 971 550 759 og Andreas og K Ludvig Endresens Legat, org.nr. 975 965 686, blir avslått.»

I vedtaket vises det til at sammenslåing av stiftelser anses som omdanning av stiftelsene og at reglene i stiftelsesloven kapittel 6 kommer til anvendelse. Stiftelsestilsynet viser så til stiftelsesloven § 45 annet ledd, som gir eksempler på hva en omdanning kan gå ut på, og at sammenslåing av stiftelser med *«i det vesentlige likeartet formål»* er særskilt nevnt som eksempel i annet ledd bokstav b.

Stiftelsestilsynet skriver videre:

«En stiftelse kan endre formål hvis ett av de alternative vilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd bokstavene a til d er oppfylt. Så lenge loven på de nevnte vilkår åpner for formålsendring, legger vi til grunn at loven også åpner for formålsendring ved at to eller flere stiftelser slås sammen. Sammenslåing av stiftelser med ulikeartet formål kan tillates såfremt ett av vilkårene for omdanning i § 46 første ledd bokstavene a til d er oppfylt.

§ 46 andre ledd gjelder endringer i bestemmelser i vedtektene som ikke gjelder formålet eller andre bestemmelser som det må antas at oppretter har lagt vesentlig vekt på.»

Videre fremgår det av vedtaket at Stiftelsestilsynet har tolket ovennevnte som at omdanning ved sammenslåing av stiftelser med ulikeartet formål skal vurderes etter § 46 første ledd, mens omdanning ved sammenslåing av stiftelser med i det vesentlige likeartet formål skal vurderes etter § 46 andre ledd, *«med mindre det er holdepunkter for at oppretteren har lagt vesentlig vekt også på disse bestemmelsene»*.

Etter Stiftelsestilsynets vurdering har ikke de to stiftelsene *«i det vesentlige likeartet formål»*. Tilsynet skriver:

«En konkret gjennomgang av vedtektene viser at Stiftelsen Christianssands Børs skal yte bidrag til høyere utdanning, fortrinnsvis merkantil utdanning, der borgere av Kristiansand og omegn bør prioriteres. Stiftelsen kan også yte bidrag til kulturelle og næringslivsformål. Andreas og K Ludvig Endresens Legat skal yte bidrag til videre studier for elever ved Kristiansand Katedralskole.

Ser vi på målgruppen og det geografiske området så skal Andreas og K Ludvig Endresens Legat støtte elever fra en spesifikk skole; Kristiansand Katedralskole. Stiftelsen Christianssands Børs har et mye videre formål både når det gjelder geografisk område og målgruppe enn Andreas og K Ludvig Endresens Legat.

Stiftelsen Christianssands Børs har også til formål å støtte kulturelle og næringslivsformål. Disse formålene har ingen naturlig sammenheng med det spesifikke formålet til stiftelsen Andreas og K Ludvig Endresens Legat.

I de nye vedtektene til overtakende stiftelse er formålet tredelt; støtte til studenter, næringsformål og tiltak som fremmer det lokale næringsliv og kulturliv. Dette trekker også i retning av at formålene ikke har i det vesentlige likeartet formål.»

Stiftelsestilsynet viser så til at en eventuell sammenslåing av stiftelsene vil være betinget av at ett av vilkårene i § 46 første ledd er tilstede.

Stiftelsestilsynet viser innledningsvis til at bestemmelsens bokstav b, c og d ikke er anvendelig *«da det ikke kan sies at formålene er åpenbart unyttige, at oppretters forutsetning har sviktet, eller at formålene er åpenbart uheldige eller ufornuftige»*. Det er således stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav a tilsynet vurderer som aktuell hjemmel for sammenslåing.

Etter en gjennomgang av Christianssands Børs' egenkapital per 31. desember 2016, utdelinger foretatt i 2014 og 2015, samt årsresultat for årene 2014-2016, og Endresens Legats egenkapital per 31. desember 2016 og utdelinger foretatt årene 2014-2016, konkluderer Stiftelsestilsynet med at egenkapitalen gir grunnlag for utdelinger, og at vilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav a ikke er oppfylt.

Stiftelsestilsynet avslår på denne bakgrunn søknaden om sammenslåing.

5 Klagers anførsler

I klagen av 3. juli 2018 anga klager som foreløpig begrunnelse at formålsbestemmelsene til de to stiftelsene *«i det vesentlige har likeartet formål»*. Det ble videre vist til at *«forutsetningene for oppretters formålsbestemmelse i Andreas og K Ludvig Endresens Legat har sviktet/bortfalt, jf. stiftelsesloven § 46 første avsnitt pkt. c), ved at det ikke lenger er personer som avlegger «examen artium ved Kristiansand Katedralskole»*.

I den utdypende klagen av 29. august ble det fremholdt at vilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav a er oppfylt, da det ikke er et krav etter denne bestemmelsen at stiftelsens formål overhode ikke kan realiseres på grunn av lav egenkapital, og at vurderingstemaet må være om *«kapitalen er og ved fortsatt/fremtidig god forvaltning kan bli såpass stor at den for fremtiden kan gi grunnlag for utdelinger som er av fornuftig tilfredsstillende og rimelig størrelsesorden»*.

Klager anfører til dette at

«[d]riften av stiftelsene bør kunne ha mulighet til å sikre samt ytterligere bygge opp og videreutvikle kapitalen slik at fremtidige utdelinger rent beløpsmessig kan økes, for derved å fremstå som mer (enn i dag) relevante og nyttige for mottakerne, noe som også må sees i forhold til forventet nedgang i pengeverdi (på utdelingene) og antatt løpende fremtidig økning i driftskostnadene for stiftelsene».

Klager viser videre til at de administrative omkostningene ved den løpende driften av stiftelsene er relativt store, samt at besparelsene ved sammenslåing/fusjon vil kunne bidra til en mer effektiv utnyttelse av kapitalgrunnlagene, og da slik at utdelinger i fremtiden vil kunne påregnes å bli større og mer omfattende.

Det påpekes at Endresens Legat ikke driver aktiv forvaltning av kapitalen, og med det oppnådde resultat/avkastning svekkes således reelt sett stiftelsens kapital og mulighet for fremtidige utdelinger.

Klager viser til at de to stiftelsene har hatt en noe ulik praksis hva gjelder utdelinger. Det opplyses at Endresens Legat reelt sett har hatt en nedgang per utdeling sett i forhold til pengeverdi, da slik at stiftelsen ikke har vært i stand til å opprettholde pengeverdien av stiftelsens kapital. Christianssands Børs opplyses å for enkelte år å ha unnlatt å foreta utdelinger, begrunnet i behov for å opprettholde/videreutvikle kapitalen, samt også grunnet manglende relevante søknader. Tidligere utdelinger har vært på det samme nominelle beløp.

Klager anfører så at ettersom det i vedtektene for Endresens Legat fremgår at utdelinger skal foretas årlig etter dekning av administrasjonskostnader, medfører dette reelt sett at oppfyllelse av dette vilkåret nærmest er *«selvdestruktivt»* for den stiftelsen fordi det ikke vil kunne bli bygd opp kapital og derved vil de fremtidige utdelingene bli mindre i reell pengeverdi, noe som neppe har vært stifters intensjon.

Den nye stiftelsen vil etter de foreslåtte vedtektene ha som mål å *«bygge opp kapitalen slik at man derved vil kunne oppnå et mest mulig «evigvarende tidsperspektiv», noe som allerede foreligger etter bestemmelsene i § 6 i de foreliggende og gjeldende vedtektene for Stiftelsen Christianssands Børs».*

Avslutningsvis fremholder klager at det i forslaget til nye vedtekter er tatt hensyn til

«både interesser/intensjon og formålene til de to stiftelsene, herunder f.eks. ved at representanter for Kristiansand Katedralskole Gimle (tidligere Kristiansand Katedralskole) i enhver situasjon skal være berettiget til å ha en representant i den sammenslåtte/fusjonerte stiftelsens «Stipendkomite», jfr. Utkastets § 7, med det formål at man derved kan fremme de opprinnelige interessene/formålene til stifterne av Andreas og K. Ludvig Endresens Legat».

6 Stiftelsestilsynets merknader til klagen

Stiftelsestilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre det påklagde vedtaket. Ved brev av 15. november 2018 har Stiftelsestilsynet oversendt Stiftelsesklagenemnda til avgjørelse.

Stiftelsestilsynet viser i hovedsak til sitt opprinnelige vedtak, men kommer med følgende supplerende kommentarer:

- Stiftelsen Andreas og K. Ludvig Endresens Legats egenkapital per 31.12.2007 var på 1 919 224 kroner. Egenkapitalen per 31.12.2017 var på 2 409 434 kroner. Det vil

si at på ti år har egenkapitalen vokst med 490 000 kroner. Stiftelsen har dermed bygd seg opp kapital samtidig som den har delt ut til formålet. Stiftelsen har delt ut 249 800 kroner de siste fire årene.

- Tilsvarende for Stiftelsen Christianssands Børs der egenkapital per 31.12.2007 var på 2 881 836 kroner. Egenkapitalen per 31.12.2017 var på 4 838 593 kroner. Det vil si at på ti år har egenkapitalen vokst med 1 956 757 kroner.
- Det er ikke noe krav om at pengeverdien i en stiftelse skal opprettholdes.
- Det blir anført at formålsbestemmelsen i stiftelsen Andreas og K. Ludvig Endresens Legat har sviktet/bortfalt ved at det ikke lenger er personer som avlegger «*examen artium ved Kristiansand Katedralskole*». Betegnelsen «*examen artium*» brukes i dag ofte uformelt om vitnemål innenfor studieforberedende program (tidligere kjent som allmennfaglig studieretning) i den nåværende videregående skole. Kristiansand Katedralskole er en videregående skole i Kristiansand.
- Når det gjelder anførselene om at de to stiftelsene har i det vesentlige likeartede formål viser vi til vurderingen vårt i avslaget datert 4. juni. Stiftelsen Christianssands Børs har et mye videre formål både når det gjelder geografisk område og målgruppe enn Andreas og K Ludvig Endresens Legat.
- Stiftelsen Christianssands Børs har også til formål å støtte kulturelle og næringslivsformål. Disse formålene har ingen naturlig sammenheng med det spesifikke formålet til stiftelsen Andreas og K Ludvig Endresens Legat.

7 Stiftelsesklagenemndas vurdering

7.1 Rettslig utgangspunkt

Saken gjelder omdanning av stiftelser ved sammenslåing. Stiftelsesklagenemnda vil innledningsvis redegjøre for det rettslige utgangspunktet som nemnda legger til grunn når den vurderer og avgjør klagen.

Stiftelsesloven åpner i § 48 andre ledd for at omdanningsmyndigheten i vedtektene kan legges til andre enn Stiftelsestilsynet. I stiftelsenes gjeldende vedtekter § 8 er stiftelsens styrer gitt myndighet til å endre vedtektene. Vedtak om omdanning som er truffet av andre enn Stiftelsestilsynet, skal godkjennes av Stiftelsestilsynet, jf. loven § 51. Etter stiftelsesloven § 48 andre ledd tredje punktum er vedtaket ikke gyldig før det er godkjent.

Stiftelsesloven fastsetter i § 45 hva som er en omdanning og i § 46 de materielle vilkår for omdanningen. Stiftelsesloven § 45 annet ledd gir eksempler på hva en omdanning kan gå ut på, jf. ordlydens «*blant annet*». Sammenslåing av stiftelser med «*i det vesentlige likeartet formål*» er særskilt nevnt i § 45 annet ledd bokstav b.

Stiftelsesloven har ingen særskilt bestemmelse om sammenslåing av stiftelser med ulikeartet formål som vil medføre endring av den enkelte stiftelses formål. Etter Stiftelsesklagenemndas syn kan imidlertid ikke bestemmelsen i § 45 annet ledd bokstav b forstås slik at den stenger for å slå sammen stiftelser med ulikeartet formål. Etablert forvaltningspraksis viser at sammenslåing også i slike tilfeller kan tillates, såfremt minst ett av vilkårene for omdanning i § 46 første ledd bokstavene a til d er oppfylt, jf. blant annet Stiftelsesklagenemndas avgjørelse i sak 15/5366.

Stiftelsesklagenemnda legger således i tråd med tidligere praksis til grunn at alle sammenslåinger er omdanning i stiftelseslovens forstand. Omdanning ved sammenslåing av stiftelser med ulikeartet formål skal da vurderes etter § 46 første ledd, mens omdanning ved

sammenslåing av stiftelser med i det vesentlige likeartet formål skal vurderes etter § 46 annet ledd. Dette gjelder med mindre det er holdepunkter for at oppretteren har lagt vesentlig vekt også på disse bestemmelsene. I sistnevnte tilfelle vurderes sammenslåingen etter første ledd.

7.2 Den konkrete vurderingen

7.2.1 Om stiftelsene har idet vesentlige likeartet formål

Stiftelsesklagenemnda tar først stilling til om de stiftelsene som er søkt sammenslått, faller inn under § 45 annet ledd bokstav b.

Ved bedømmelsen av om stiftelsenes formål er «*i det vesentlige likeartet*», legger Stiftelsesklagenemnda de vedtektsfestede formålene til grunn ved sin vurdering. Hva som ligger i formuleringen «*i det vesentlige likeartet*», er ikke utdypet verken i forarbeider eller i juridisk teori. Nemndas vurdering bygger på en normal forståelse av begrepene «*i det vesentlige likeartet*» og «*likeartet*».

«*[I] det vesentlige*» kan etter nemndas vurdering erstattes med bruken av ordet hovedsakelig eller begrepet stort sett. Begrepet «*likeartet*» betyr normalt at produktet fremstår som svært likt og gir et ensartet uttrykk. Kravet til likhet modereres av uttrykket «*i det vesentlige*». Stiftelsesklagenemnda legger denne forståelsen av formuleringen til grunn.

Stiftelsesklagenemnda legger videre vekt på en tilnærming der nemnda særlig forsøker å sette seg inn i hva giver eller oppretter ville ment om sammenslåing. Her vil det være et moment hvorvidt det er en naturlig sammenheng mellom stiftelsene, og hvorvidt navnet på stiftelsen bringes videre enten i navnet på den sammenslåtte stiftelsen eller i vedtektene, slik at det tas hensyn til oppretters ønske om at navnet eller stiftelsen skal leve evig. Hvorvidt utdelingene er ment å være innenfor et bestemt geografisk område, og hvorvidt midlene er tiltenkt private eller institusjoner er også relevante vurderingsmomenter for å vurdere om formålet etter en normal språklig forståelse må anses å være stort sett likt.

Stiftelsestilsynet har delt seg i synet på om stiftelsenes vedtektsfestede formål er «*i det vesentlige likeartet*», og dermed om sammenslåingen skal vurderes etter stiftelsesloven § 46 første eller annet ledd.

Stiftelsesklagenemndas flertall, leder Hanne Ombudstvedt og medlem Henning Sollid, er enig i Stiftelsestilsynets vurdering av at Christianssands Børs har et mye videre formål både når det gjelder geografisk område og målgruppe enn Endresens Legat. Christianssands Børs formålsbestemmelse inneholder ikke egentlig noen geografisk begrensning, men angir bare at «*[d]øtre og sønner av Kristiansand og nærliggende kommuner bør ha fortrinnsrett*» ved vurdering av søknader. Endresens Legats formålsbestemmelse har derimot en klar begrensning i at utdelinger skal gis til «*elever som har tatt examen artium ved Kristiansand Katedralskole Gimle*».

Christianssands Børs skal videre gi tildelinger til personer som tar «*høyere utdanning, fortrinnsvis merkantil utdanning*», mens Endresens Legat kun skal gi utdelinger til elever ved Kristiansand Katedralskole. I tillegg til dette åpner Christianssands Børs for å også tildele midler til kulturelle formål og næringslivsformål, hvilket går langt utenfor målgruppen til Endresens Legat.

Etter flertallets vurdering innebærer disse forhold at de to stiftelsenes formål ikke kan anses for å være hovedsakelig eller stort sett like. Flertallet finner etter dette at stiftelsene ikke kan anses for å ha «i det vesentlige likeartet» formål.

En eventuell sammenslåing av de to stiftelsene er dermed betinget av at ett av vilkårene i § 46 første ledd er til stede.

Etter flertallets syn er vilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav b og d her ikke anvendelige for noen av stiftelsene, idet formålene ikke kan anses som verken åpenbart unyttige eller åpenbart uheldige eller ufornuftige.

Klager har anført at stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav c er oppfylt ettersom det ikke lenger avlegges «*examen artium*» ved Kristiansand Katedralskole. Flertallet kan ikke se at det faktum at utdannelsen ved dagens videregående skoler ikke lenger benevnes som «*examen artium*» innebærer at oppretters forutsetning for formålsbestemmelsen har sviktet. Det er på det rene at utdannelsen som i dag tas ved de videregående skoler og som gir elevene vitnemål på utført studieforberedende program, tidligere allmennfaglig studieretning, tilsvarer det som tidligere var å ta «*examen artium*». Flertallet finner således ikke å kunne legge til grunn at stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav c er oppfylt.

Flertallet legger dermed til grunn at det er vilkåret i stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav a som er vurderingstemaet ved avgjørelsen av klagen.

Etter stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav a vil omdanning kunne foretas der en vedtektsbestemmelse «*ikke lar seg etterleve, for eksempel fordi stiftelsens kapital er utilstrekkelig til å tilgodese dens formål på en rimelig måte*».

I vurderingen av om stiftelsens kapital muliggjør at formålet lar seg etterleve, vil det da blant annet ses hen til størrelsen på den avkastningen stiftelsen kan oppnå og stiftelsens faktiske utgifter. Endresens Legat hadde per 31. desember 2017 en egenkapital på 2 409 435 kroner. Det fremgår av sakens opplysning at utdelinger de siste fire årene var på 58 000, 90 000, 41 800 og 60 000 kroner. Årsresultat for disse årene har vært 80 645, -37 521, 25 128 og 85 802 kroner.

Christianssands Børs hadde per 31. desember 2017 en egenkapital på 4 838 593 kroner. Det fremgår av sakens opplysninger at utdelinger de siste fire årene var på kroner 0, 0, 35 000 og 35 000. Årsresultatet for disse årene var på kroner 345 663, 413 342, 327 480 og 149 051 kroner.

En egenkapital av en slik størrelse som begge stiftelsene har, og de årsresultat stiftelsen har hatt, gir etter flertallets syn klart grunnlag for utdelinger i tråd med stiftelsenes formål, da også mindre økonomiske bidrag kan bidra til oppfyllelse disses formål. Flertallet kan heller ikke se at det gjelder begrensninger i stiftelsenes vedtekter som påvirker muligheten for utdelinger i stor grad. Flertallet tiltrer således Stiftelsestilsynets vurdering av at vilkåret i stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav a ikke er oppfylt, og finner etter dette ikke grunnlag for å godkjenne sammenslåing av Endresens Legat og Christianssands Børs.

Stiftelsesklagenemndas mindretall, medlem Caroline D. Ditlev-Simonsen, er kommet til et annet resultat enn nemndas flertall.

Mindretallet legger i sin vurdering hovedvekt på at det er en naturlig sammenheng mellom stiftelsene ved at begge stiftelser har som formål å yte bidrag til utdanning for elever fra Kristiansand. Formålsbestemmelsen i Christianssand Børs' vedtekter benytter begrepet «*høyere utdanning*», mens Endresens Legats formålsbestemmelse benytter begrepet «*videre studier*». Mindretallet legger videre vekt på at navnet for den nye, foreslåtte stiftelsen også navngir begge de opprinnelige stiftelsene, og slik sett tas det hensyn til at navnet skal leve evig. Mindretallet finner etter en samlet vurdering at stiftelsenes formål må anses for å ha «*i det vesentlige likeartet formål*».

Spørsmålet om omdanning skal tillates vurderes følgelig av mindretallet etter regelen i stiftelsesloven § 46 annet ledd. Avgjørende for om omdanning i form av sammenslåing kan tillates er da om det er «*uheldig eller uhensiktsmessig*» å bevare Christianssands Børs og Endresens Legat som to separate stiftelser.

Det fremgår av sakens opplysning at egenkapitalen i Endresens Legat er så liten at det er vanskelig å forvalte kapitalen slik at den gir en avkastning som gjør det mulig å oppfylle stiftelsenes formål. I begge stiftelser skal det ytes bidrag til viktige samfunnsmessige formål. Mindretallet legger vesentlig vekt på at en sammenslåing vil bidra til reduserte kostnader, bedre markedsføring for å oppnå bedre søknader og mer profesjonell forvaltning av Endresens Legats midler og dermed forvaltning av totalkapitalen. En sammenslåing vil dermed innebære at formålet bak stiftelsene vil kunne ivaretas på en bedre måte.

På bakgrunn av ovennevnte legger mindretallet til grunn at det vil være «*uheldig eller uhensiktsmessig*» å bevare Christianssands Børs og Endresens Legat som to separate stiftelser.

Når det gjelder forslaget til ny formålsbestemmelse for den sammenslåtte stiftelsen, er det mindretallets vurdering at denne ikke går lenger enn omdanningsgrunnen her tilsier. Til grunn for denne vurderingen vises det til at mens Christianssands Børs ble etablert i 2003, ble Endresens legat etablert i 1971. Forholdene når det gjelder både situasjonen i Kristiansand og utdanningsnivå siden Endresens Legat ble opprettet for nesten 50 år siden har endret seg når det gjelder stipend og lån til høyere utdanning.

I henhold til stiftelsesloven § 47 skal «*omdanningen så langt som mulig tilpasses det opprinnelige formålet eller det siktemålet som det må antas at lå til grunn for bestemmelsen*». I den foreslåtte sammenslåtte stiftelsen tas det etter mindretallets vurdering hensyn til hovedformålet til de to opprinnelige stiftelsene ved at formålet er angitt å være «*å yte støtte til kompetanseheving [for] enkeltpersoner som har sin opprinnelse fra og har tatt videregående skole i Kristiansand og omegn*». Dette ligger etter mindretallets oppfatning innenfor rammene av stiftelsesloven § 47.

Det som spesifikt er nytt i vedtektene til den sammenslåtte stiftelsen, er at «*[o]gså utenbys kandidater som vil satse på en fremtid i regionen kan søke*». Mindretallet oppfatter imidlertid ikke dette som å være i strid med siktemålet for de to stiftelsene. Det er mindretallets vurdering at de opprinnelige vedtektene gir uttrykk for at oppretterne ønsket å støtte opp om utviklingen i Kristiansand. Sett i lys av at begge stiftelsene har som felles mål å støtte opp om Kristiansand, kan det å åpne for å gi utdanningsstøtte også til utenbys kandidater være et positivt bidrag til utviklingen av Kristiansand.

Etter en helhetsvurdering er mindretallet kommet til at stiftelsesloven § 45 annet ledd bokstav b, jf. § 46 annet ledd, er oppfylt, og at stiftelsene kan slås sammen.

7.2.2 Stiftelsesklagenemndas konklusjon

Klagen tas etter dette ikke til følge og Stiftelsen Christianssands Børs og Andreas og K Ludvig Endresens Legat tillates ikke slått sammen.

8 Vedtak

Stiftelsesklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

Stiftelsestilsynets vedtak av 19. juni 2018 opprettholdes.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd. Vedtaket er vedtatt med dissens som angitt ovenfor.

Ålesund, 2. mai 2019

Hanne Ombudstvedt
Leder

Dokumentet er godkjent elektronisk